

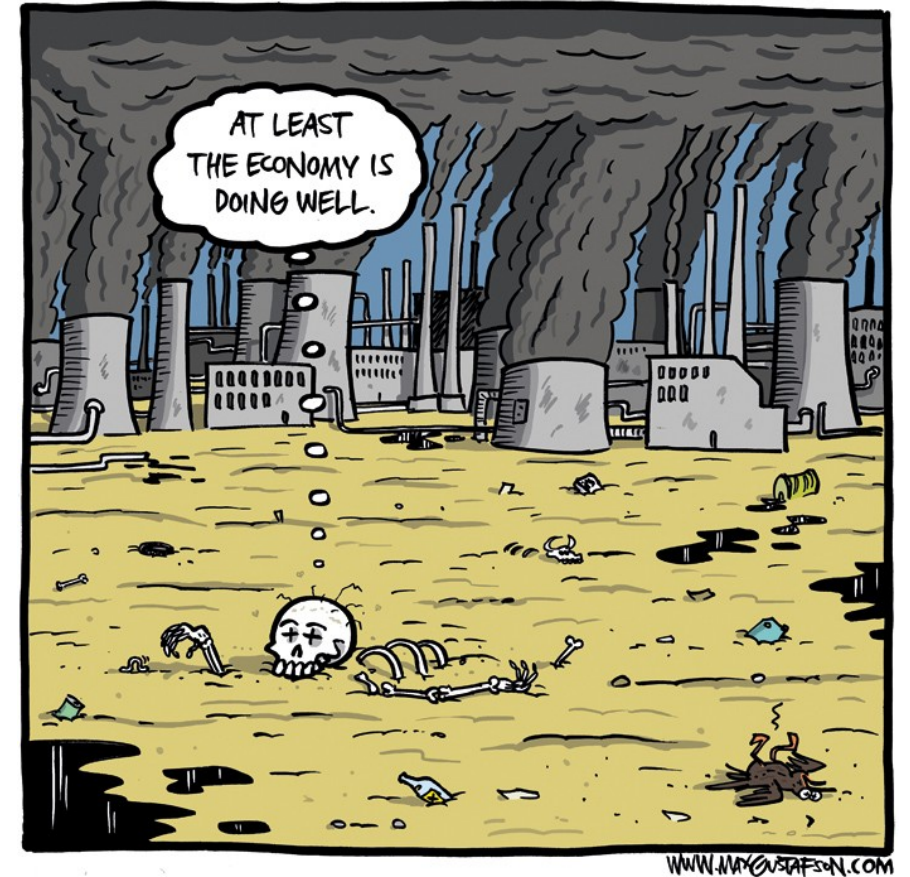
Podpora obnovitelných zdrojů energie

JUDr. Jiří Vodička, Ph.D.

19. 3. 2024

Obsah

- Východiska
- Právní prameny
- Výroba elektřiny
- Nástroje

Východiska

- Celospolečenský a celosvětový problém
- Bez energie se neobejdeme
- ČR vs. EU
- Rozvinuté země x Nerozvinuté země
- Nerůst x tradiční ekonomické teorie

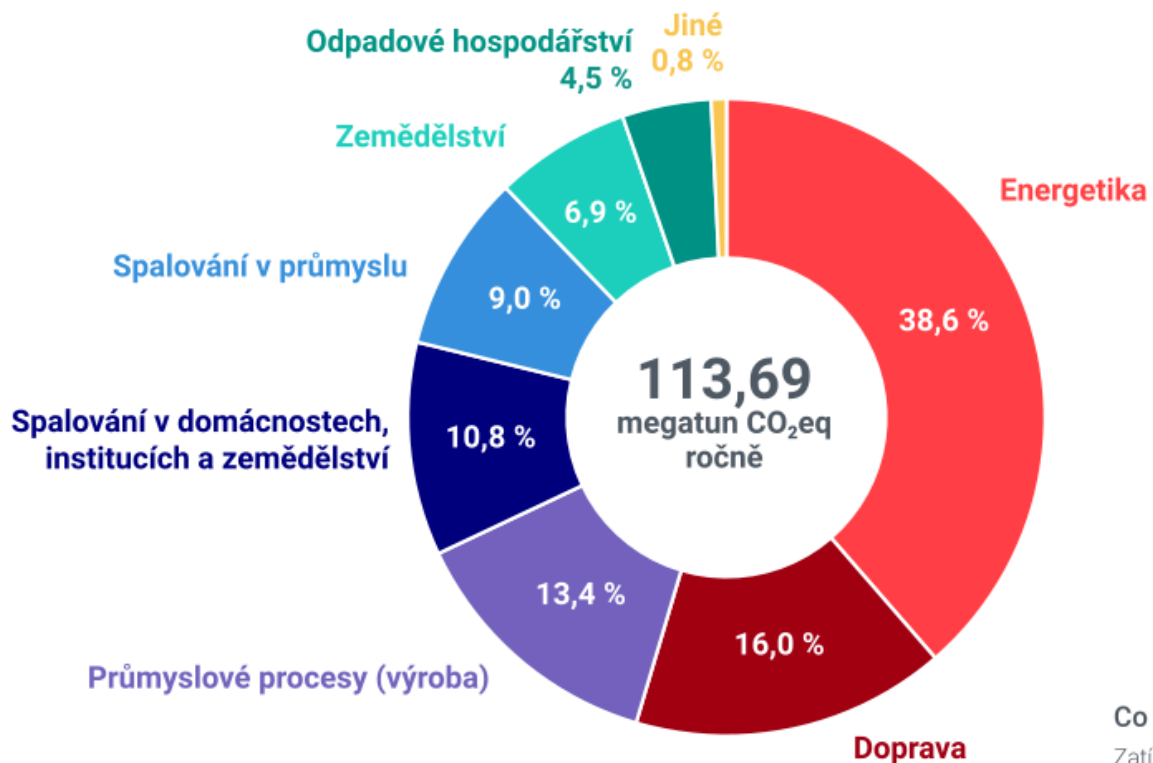
Pro zastavení globálního oteplování okolo 1,5 °C musí globální emise CO₂ klesnout do roku 2030 na polovinu a musí být nulové okolo roku 2050.

↓ IPCC SR15 ↑

Pro zastavení oteplování na či blízko 2 °C musí do roku 2030 emise klesnout o 25 % a být nulové kolem roku 2070

EMISE SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ V ČR PODLE SEKTORŮ

Celkové emise ČR za rok 2020

Co znamená CO₂eq?

Zatímco energetika, doprava a další oblasti, v nichž je zásadní spalování, produkují přímo emise CO₂, v zemědělství a odpadovém hospodářství jde především o emise metanu (CH₄) a oxidu dusného (N₂O). Ty se přepočítávají na množství oxidu uhličitého, které by mělo stejný oteplovací efekt (ekvivalent CO₂).

Emise z lesnictví a využití půdy nezobrazujeme.

VERZE 2023-03-28 LICENCE CC BY 4.0

více info na faktaoklimatu.cz/emise-cr-detail

zdroj dat: Evropská agentura pro životní prostředí

POTENCIÁL VYBRANÝCH ZPŮSOBŮ SNÍŽENÍ EMISÍ V ČR

Zobrazujeme **rámcové srovnání potenciálu** různých způsobů pro snížení každoročních emisí. Předpoklady těchto odhadů vysvětlujeme v doprovodném textu.

Vybíráme oblasti úspor emisí, které se vyskytují ve veřejné diskusi a je vhodné porovnávat jejich potenciál pro rok 2030. Volíme způsoby dostupné hned a neřešíme tak například technologie, které dosud nedosáhly na možnost škálování. *Polovinu* jako cíl snížení spotřeby nebo *10 milionů* jako cíl sázení volíme symbolicky, náročnosti jejich dosažení jsou vzájemně nesrovnatelné.

CO MOHOU OVLIVNIT LIDÉ SVOJÍ SPOTŘEBOU

aneb Jaké úspory by bylo možné dosáhnout, kdyby všichni lidé v ČR omezili spotřebu následujícími způsoby

OPATŘENÍ, KTERÁ NESOUVISÍ SE SPOTŘEBOU

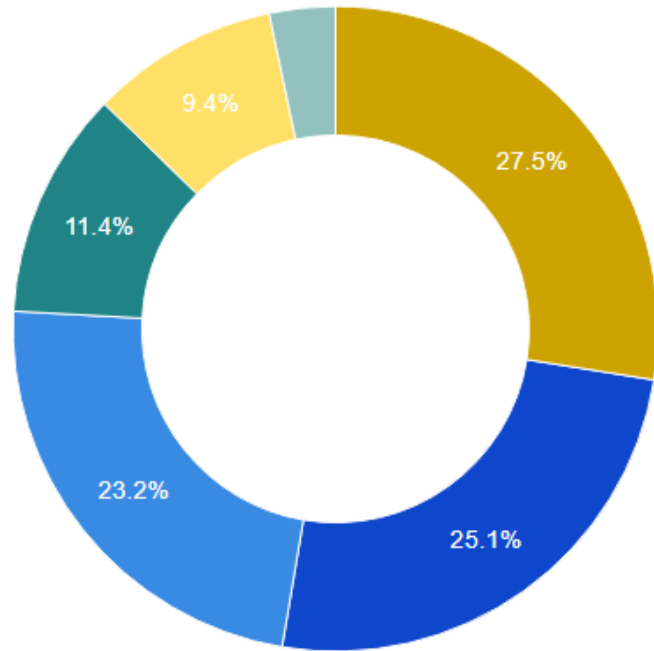
aneb Opatření, ke kterým potřebujeme systémovější přístup

Share of greenhouse gas emissions by source, 2020

(in %)

European Union

■ Energy industries ■ Fuel combustion by energy users (excl. transport) ■ Transport ■ Agriculture
■ Industrial processes and product use ■ Waste

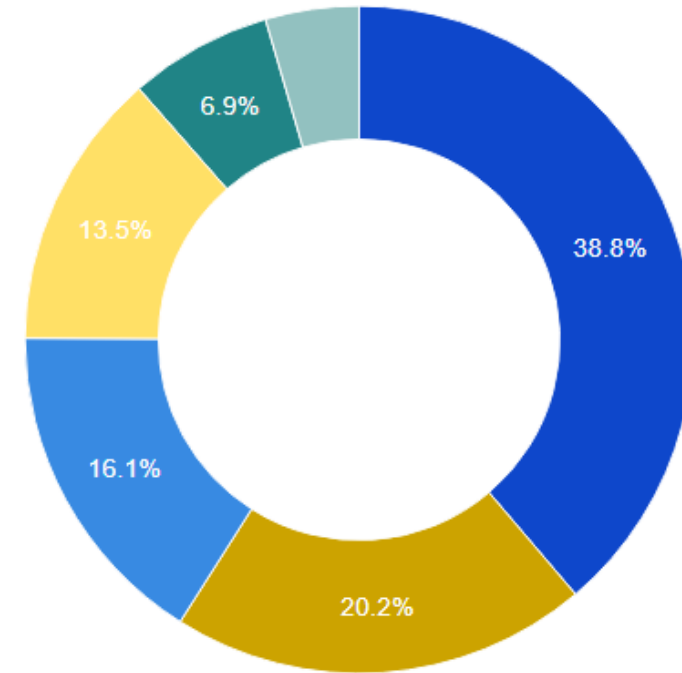
Data including international aviation, excluding indirect CO₂ emissions, excluding land use, land use change and forestry. Due to rounding data might not add up to 100%.

Source: European Environment Agency - [access to dataset](#)

Share of greenhouse gas emissions by source, 2020

(in %)

Czechia

■ Energy industries ■ Fuel combustion by energy users (excl. transport) ■ Transport ■ Agriculture
■ Industrial processes and product use ■ Waste

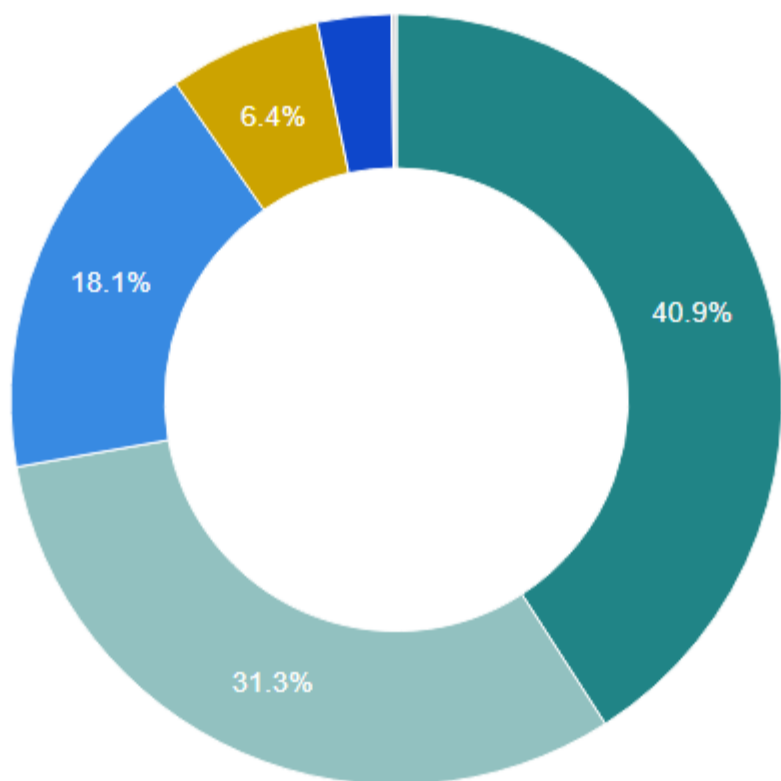
Data including international aviation, excluding indirect CO₂ emissions, excluding land use, land use change and forestry. Due to rounding data might not add up to 100%.

Source: European Environment Agency - [access to dataset](#)

Share of primary production by energy source, 2021

(in %)

European Union

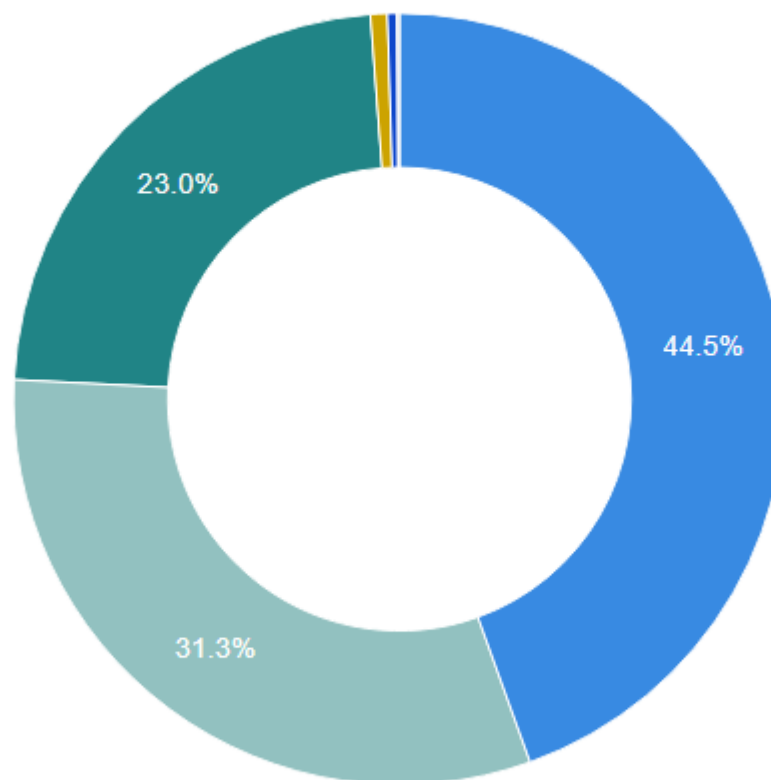
Renewable energy Nuclear energy Solid fuels Natural gas Crude oil Other

Source: Eurostat - [access to dataset](#)

Share of primary production by energy source, 2021

(in %)

Czechia

Renewable energy Nuclear energy Solid fuels Natural gas Crude oil Other

Source: Eurostat - [access to dataset](#)

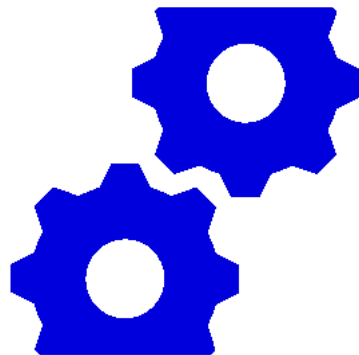
Doprava

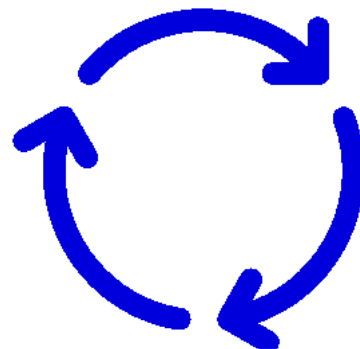
Energetika

Vytápění

Energetická účinnost

Bezpečnost/samostatnost

Neobnovitelné zdroje

- Import do EU
 - 57,5 % spotřebované energie
- Co se dováží
 - Uhlí, zemní plyn, ropa + jaderné palivo
- Vyrobená x spotřebovaná elektřina
- Každá země má jiný energetický mix a jiné zdroje spotřeby!
- [Eurostat-Energy](#)

Neobnovitelné zdroje

Konec doby fosilní?

Jak kde

EU x ČR (a východ)

EU: Postupný phase-out

ČR: Uhelová komise

2033

2038

2043

[CarbonBrief](#)

Pořád lepší než v Polsku,
kde diskuze chybí.

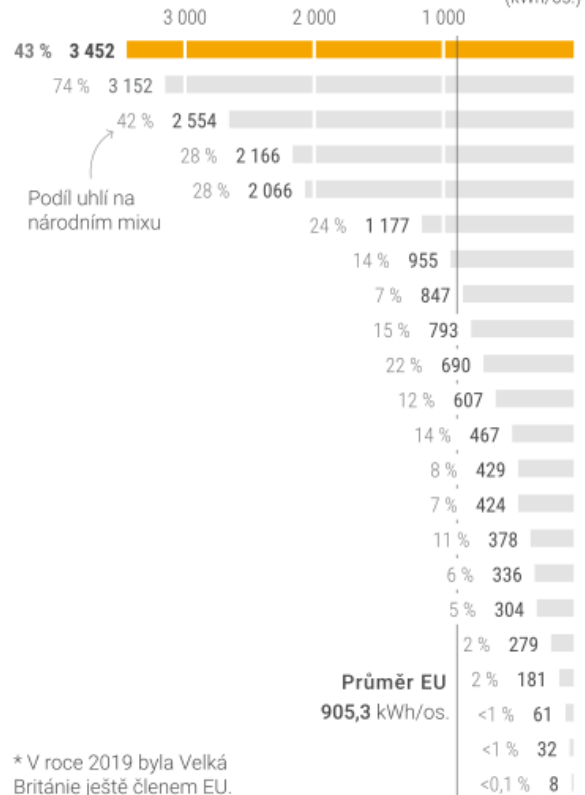
UHELNÝ PHASE-OUT VE STÁTECH EU

Čtvrtina světových emisí CO₂ vzniká v uhelných elektrárnách. Země EU plánují tzv. uhelný phase-out, náhradu uhlí v energetice čistšími zdroji. Tyto plány srovnáváme s jejich výrobou elektřiny z uhlí.

■ Chybí oficiální diskuze o termínu
 ■ Termín stanoven
 ■ Phase-out dokončen
 ■ Zanedbatelná uhelná kapacita

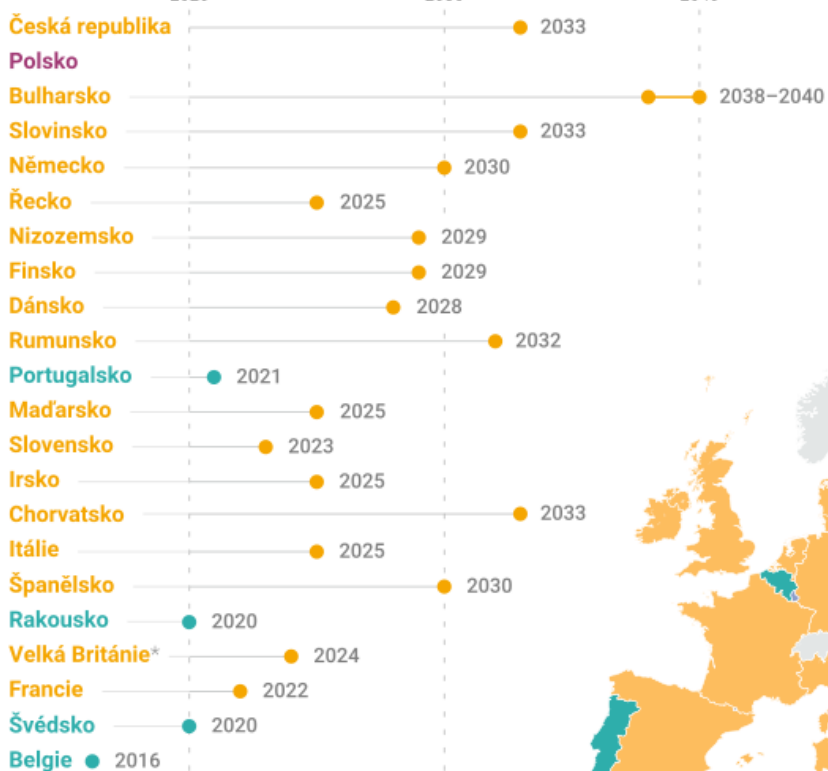
VÝROBA ELEKTŘINY Z UHLÍ NA OSOBU V ROCE 2019

(kWh/os.)

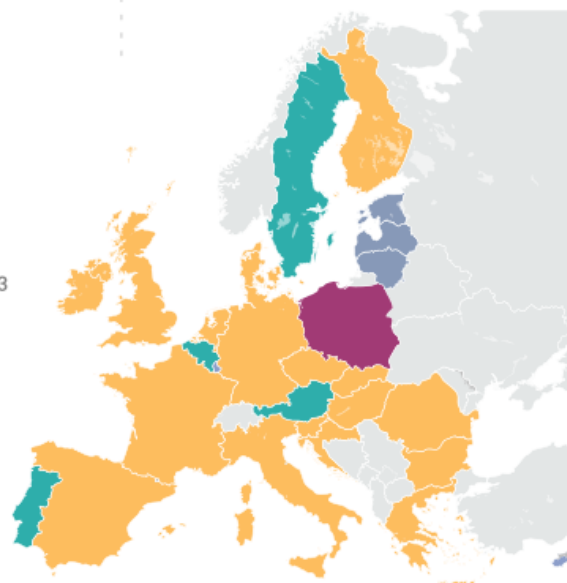

PLÁNOVANÝ TERMÍN PRO UHELNÝ PHASE-OUT

2020 2030 2040

Kypr
 Litva
 Lotyšsko
 Lucembursko
 Malta
 Estonsko

VERZE 2022-01-24 LICENCE CC BY 4.0

více info na faktaoklimatu.cz/uhelny-phaseout-eu

zdroj dat: Ember, Europe Beyond Coal, OSN

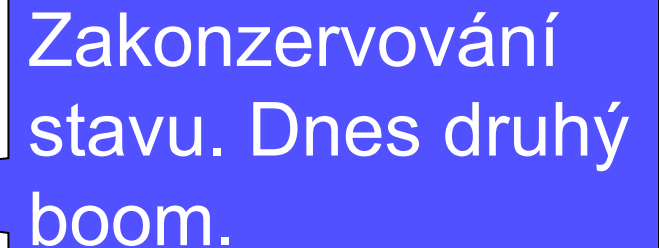
Obnovitelné zdroje

- Hydro, solar, geotermal, vítr, biomasa a bioplyn
- Výroba elektřiny x pohon (biopaliva)
- Záleží na podmínkách každého státu
 - Norsko cca 98 %
 - ČR cca 14 %
- Problém územního plánování a „české“ zkušenosti

Obnovitelné zdroje

Sluneční

- Zábor ZPF x střechy
- Komunitní energetika (snad)
- Solární boom a solární baroni
 - Ochrana investic
 - Špatně nastavená podpora
 - Pl. ÚS 17/11 -> II. ÚS 2216/14 -> I. ÚS 1434/17

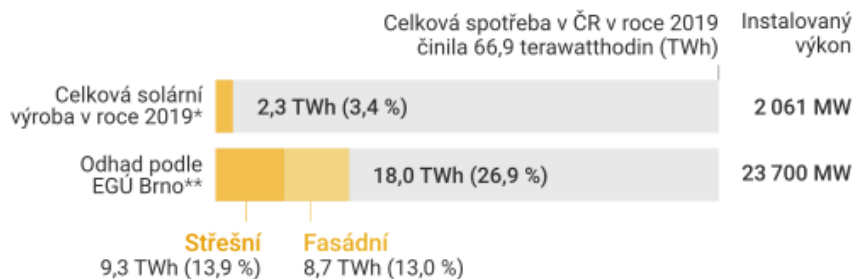

Zakonzervování stavu. Dnes druhý boom.

POTENCIÁL SOLÁRNÍ ENERGIE V ČR: STŘECHY A FASÁDY

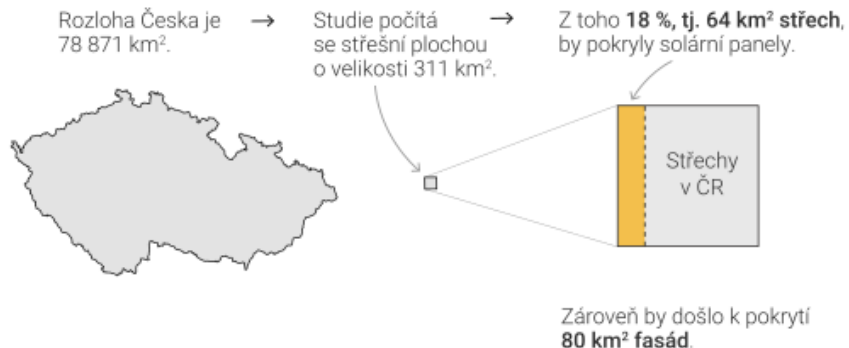
Podle studie EGÚ Brno by v Česku solární elektrárny na všech technicky vhodných střechách a fasádách pokryly až 27 % spotřeby elektřiny.

JAKOU ČÁST SPOTŘEBY BY STŘEŠNÍ A FASÁDNÍ SOLÁRNÍ ELEKTRÁRNY POKRYLY?

* Pro rok 2019 je zahrnuta výroba ze všech typů solárních elektráren.
** Odhad EGÚ Brno nebere v potaz krajinný ráz, postoj obyvatel a místní omezení.

KOLIK PLOCHY BY SOLÁRNÍ PANELE ZABRALY?

ZÁKLADNÍ POJMY

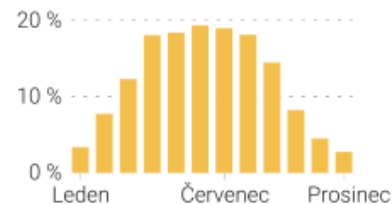
Instalovaný výkon označuje maximální elektrický výkon elektrárny, ke kterému je technicky způsobilá. Udává se ve wattech (W).

Výroba (a tedy pokrytí **spotřeby**) označuje, kolik elektrárna za daných vnějších podmínek reálně vyprodukuje. Udává se ve watthodinách (Wh).

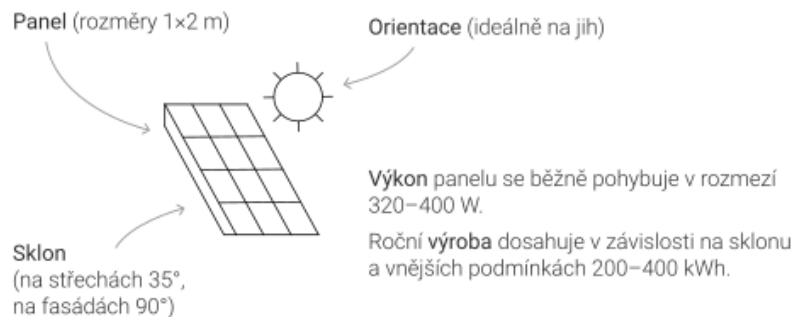
Poměr mezi skutečnou výrobou elektřiny a elektřinou, která by byla vyrobena při nepřetržitém využití instalovaného výkonu, vyjadřuje tzv. **koeficient využití**.

Ten u solárních elektráren dosahuje v průměru 12,5 %, a to kvůli noční absenci slunečního záření, jeho nižší intenzitě mimo polední hodiny a nebo zatažené obloze. Jeho hodnota se během roku mění.

Průměrný koeficient využití solárních elektráren v letech 2015–2020

JAK SI PŘEDSTAVIT SOLÁRNÍ PANELE?

Obnovitelné zdroje

Vítr

Pomalá výstavba

- Může podléhat EIA
- ÚP x ZÚR
- Judikatura NSS

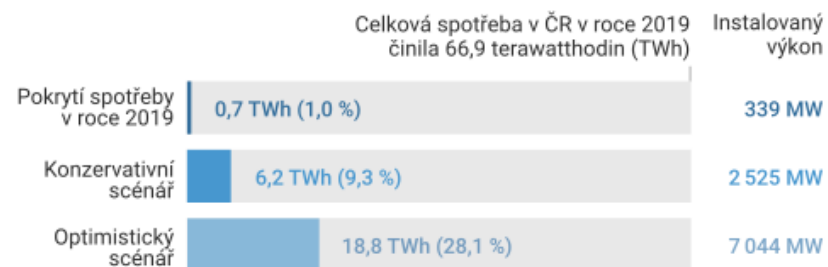
NIMBY fenomén

Judikatura

POTENCIÁL VĚTRNÉ ENERGIE V ČR

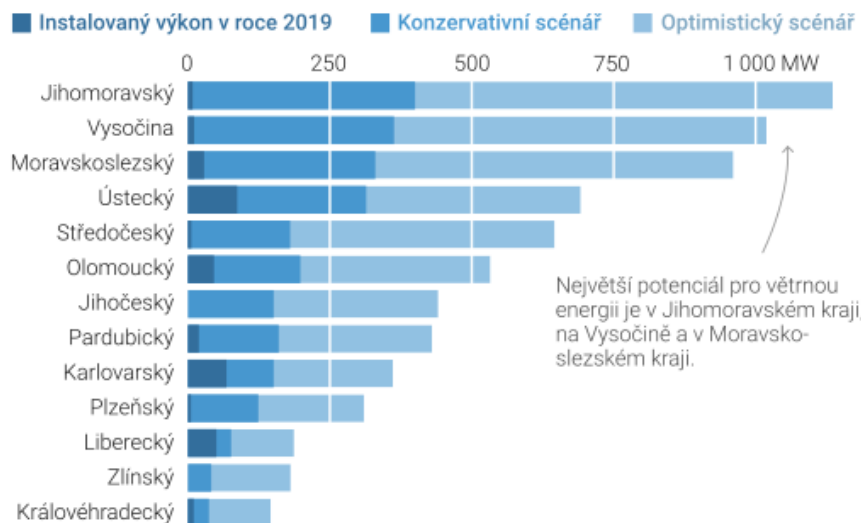
Podle studie Akademie věd mohou v Česku větrné elektrárny pokrýt až 28 % spotřeby elektřiny.

JAKOU ČÁST SPOTŘEBY ELEKTŘINY MŮŽE VÍTR POKRÝT?

Tyto scénáře berou v potaz krajinný ráz, postoj obyvatel a místní omezení.

KDE JE PRO VĚTRNÉ ELEKTRÁRNY POTENCIÁL?

ZÁKLADNÍ POJMY

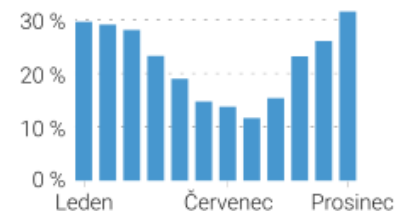
Instalovaný výkon označuje maximální elektrický výkon elektrárny, ke kterému je technicky způsobilá. Udává se ve wattech (W).

Výroba (a tedy pokrytí **spotřeby**) označuje, kolik elektrárna za daných vnějších podmínek reálně vyprodukuje. Udává se ve watthodinách (Wh).

Poměr mezi skutečnou výrobou elektřiny a elektřinou, která by byla vyrobena při nepřetržitém využití instalovaného výkonu, vyjadřuje tzv. **koeficient využití**.

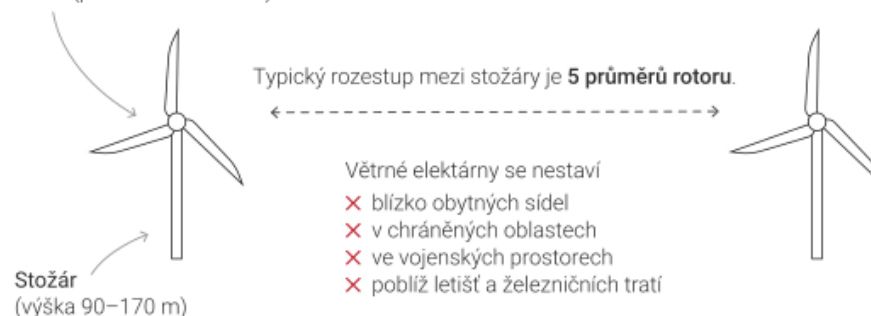
Ten u větru průměrně dosahuje cca 20 %, ale jeho hodnota se během roku mění.

Průměrný koeficient využití větrných elektráren v letech 2015–2020

JAK SI PŘEDSTAVIT VĚTRNOU ELEKTRÁRNU?

Rotor (průměr 110–160 m)

Předpokládaný výkon se pohybuje v rozmezí 3–5 MW.

Roční výroba dosahuje 6–9 GWh.

Obnovitelné zdroje

Hydro

- Velice omezený potenciál v ČR (spíše malé VE)
- Zaplavení ploch – snížení biodiverzity či osídlení
- Překážky pro pohyb ryb
- Minimální zůstatkový průtok
- Regulace vodního toku a protipovodňová opatření

- Klimatický změna -> problém se suchem

Obnovitelné zdroje

Geotermal

- Velice omezený potenciál v ČR (častý překryv s ochranou pro účely lázeňství)
- Riziko odvodu vody ze studní
- Seismické otřesy při provádění vrtů

- V ČR jsou rozšířená tepelná čerpadla (země/vzduch/voda)
 - Problém úniku chladících látek do ovzduší (možný zákaz)

Obnovitelné zdroje

Bio-masa/plyn

- Spalování v malých zdrojích bez filtrace
- Zápach
- Využívání invazivních druhů
- Zvýšení cen potravin

- Souvisí se z.č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší a č. 541/2020 Sb., o odpadech

Obnovitelné zdroje

Biopaliva

- Co se používá jako biopalivo?
 - Směs s rostlinným/slunečnicovým/řepkovým/sójovým olejem, **palmovým** olejem a syntetická paliva
- Množství nepřímých emisí při výrobě (pěstování, hnojiva...)
- Záběr přírodně cenných ploch
- Kritéria udržitelnosti (podmínka pro započtení, přínos pro snížení emisí, plochy, kde je zakázáno pěstovat biomasu, správná zemědělská praxe)

- RES II postupně limituje biopaliva I. generace
- Definice kritérií udržitelnosti (viz z.č. 201/2012 Sb.)

Politický rámec

Klimatická politika

Energetická politika

Provázanost a závislost

Právní rámec

Klima + energetika: mezinárodní

- Rámcová úmluva OSN o změně klimatu (UNFCCC)
- Kjótský protokol – závazky ke snížení emisí skleníkových plynů - projektové mechanismy (č. 81/2005 Sb. m. s.) + Doha dodatek
- Pařížská dohoda

- Energetická charta

Odstoupení?

Chrání fosilní byznys

Unijní právní rámec

Právní rámec

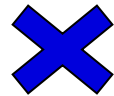
Klima + energetika: unijní-primární

SFEU

Čl. 11 + čl. 191

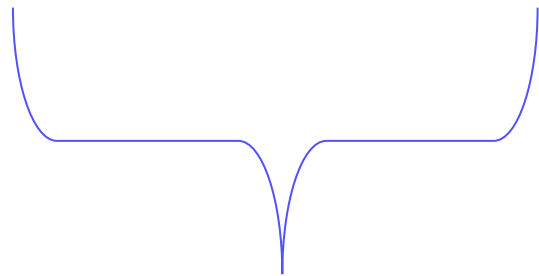
SEU

Čl. 3 odst. 3

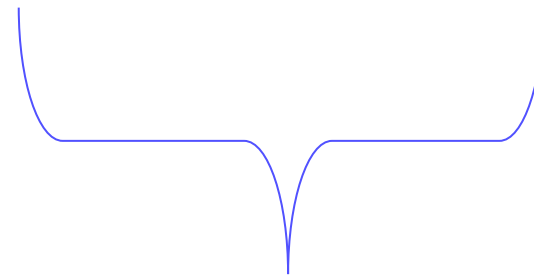

čl. 194 [+ 170 infrastruktura a 122(1)]

čl. 3 odst. 3

Životní prostředí

Energetika

REPower EU

- Plán doplňující Fit-for-55
- Odpověď na Ruskou invazi na Ukrajinu
- 2 myšlenky
 - Ukončení závislosti na ruských fosilních palivech
 - Řešení klimatické krize
- Opatření
 - úspory energie, diverzifikace dodávek energie a urychlení zavádění OZE
- Pronikání do jednotlivých předpisů (např. zvýšení OZE na 45 %)

Právní rámec

Klima + energetika: unijní-sekundární

- Znáte z předchozí přednášky o klimatu
- Nařízení 2021/1119 („evropský právní rámec pro klima“), Nařízení 2018/842 (o společném úsilí)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU o energetické účinnosti
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů
- Nařízení Rady (EU) 2022/2577, kterým se stanoví rámec pro urychlení zavádění energie z obnovitelných zdrojů

atd. atd. v dílčích věcech (EIA, SEA, průmyslové emise)

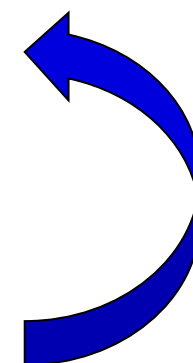
Nařízení 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu

5 rozměrů:

- energetická bezpečnost;
- vnitřní trh s energií;
- energetická účinnost;
- snižování emisí uhlíku; a
- výzkum, inovace a konkurenceschopnost.

Vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu

- Požadavky v čl. 4
- Aktualizace by měla být finalizována do půlky 2024
- Podklad pro Státní energetickou koncepci a Politiku ochrany klimatu
- Připravuje MPO

Zahrnuje

Nařízení 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu

Čl. 4 vnitrostátní cíle/úkoly/příspěvky

Energetická účinnost

LULUCF

OZE – orientační trajektorie do 2022 zvýšení na 18 % do 2025 zvýšení na 43 %

 do 2027 zvýšení na 65 %

Czechia's key objectives, targets and contributions

	2030 value submitted in the draft updated NECP	2030 target under EU legislation	Assessment of 2030 ambition level
 GHG emissions in ESR sectors (compared to 2005)	-33.2%	-26%*	Czechia reaches its target based on projections.
 GHG removals in LULUCF (Mt CO ₂ eq. net greenhouse gas removals)	between -0,49 and -1,63	-0.827 (additional net removal target) -1.228 (total net removals)**	Czechia is likely not reaching its target based on projections.
 Energy Efficiency (Final energy consumption)	20.2 Mtoe	20.2 Mtoe***	Czechia's final energy consumption meets the indicated target resulting from EU legislation.
 Renewable Energy (Share of renewable energy in gross final consumption)	30%	33%****	Czechia's submitted contribution to the EU target is below the one resulting from EU legislation.

Germany's key objectives, targets and contributions

	2030 target submitted in the draft updated NECP	2030 target under EU legislation	Assessment of 2030 ambition level
 GHG emissions in ESR sectors (compared with 2005)	-34.6	-50%*	Germany does not reach its target based on projections.
 GHG net removals in LULUCF (Mt CO ₂ eq. net greenhouse gas removals)	-18	-3.751 (additional net removal target) -30.84 (total net removals)**	Germany is not reaching its target based on projections. However, there is a positive outlook based on revised inventory.
 Energy Efficiency (Final energy consumption)	160.5 Mtoe	156 Mtoe***	Germany's final energy consumption is above the indicated target resulting from EU legislation.
 Renewable Energy (Share of renewable energy in gross final consumption)	40%	41%****	Germany's submitted contribution to the EU target is slightly below the one resulting from EU legislation.

Hungary's key objectives, targets and contributions

	2030 value submitted in the draft updated NECP	2030 target under EU legislation	Assessment of 2030 ambition level
 GHG emissions in ESR sectors (compared to 2005)	-23.8%	-18.7%*	Hungary reaches its target based on projections.
 GHG emissions in LULUCF (Mt CO ₂ eq. net greenhouse gas removals)	N/A	-0.934 (additional removal target) -5.724 (total net removals)**	No projections included in the plan.
 Energy Efficiency (Final energy consumption)	17.9 Mtoe	16.2 Mtoe***	Hungary's final energy consumption is above the indicated target resulting from EU legislation.
 Renewable Energy (Share of renewable energy in gross final consumption)	29%	34%****	Hungary's contribution to the EU target is significantly below the one resulting from EU legislation.

Slovakia's key objectives, targets and contributions

	2030 value submitted in the draft updated NECP	2030 target under EU legislation	Assessment of 2030 ambition level
 Greenhouse gas (GHG) emissions in ESR sectors (compared with 2005)	N/A	-22.7*	No projections included in the plan
 GHG net removals in LULUCF (Mt CO ₂ eq. net GHG removals)	-5	- 0.504 (additional removals target) - 6.821 (total net removals)**	Slovakia is not reaching the target based on projections.
 Energy Efficiency (final energy consumption)	10.3 Mtoe	8.5 Mtoe***	Slovakia's final energy consumption is above the indicated target resulting from EU legislation.
 Renewable Energy (share of renewable energy in gross final consumption)	23%	35%****	Slovakia's submitted contribution to the EU target is significantly below the one resulting from EU legislation.

Rámec pro urychlení výstavby

Nařízení Rady (EU) 2022/2577, kterým se stanoví rámec pro urychlení zavádění energie z obnovitelných zdrojů (tzv. emergency regulation)

- Převažující veřejný zájem OZE sloužící veřejnému zdraví a bezpečnosti
 - Ale státy mohou omezit užití na konkrétní území a technologii
 - Pouze pro naturové oblasti (viz přednáška k ochraně přírody a krajiny) a dobrý stav/ekologický potenciál vod (rámcová vodní směrnice) **Tzn., pouze unijní chráněné zájmy!**

- Výstavba/modernizace/provoz OZE + tepelná čerpadla a připojení k soustavě

- Platí pro všechny povolovací postupy

Rámec pro urychlení výstavby

- Omezená platnost na 18 měsíců (končí červen 2024?)
 - Ale lze vztáhnout i na řízení, která nebyla dokončena před 30. 12. 2022
- Lhůta 3 měsíce pro povolovací postup
- Fikce souhlasu pro zdroje menší než 50 kW (1 měsíc)
- Možné vyloučení některých projektů z EIA

Toto nařízení se vztahuje na všechny povolovací postupy, jež byly zahájeny v době použitelnosti tohoto nařízení, a nejsou jím dotčena vnitrostátní ustanovení, která stanoví kratší lhůty, než jsou lhůty uvedené v článcích 4, 5 a 7.

Směrnice 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdroj

- Závazný celkový cíl EU do 2030 42,5 % (čl. 3)
 - Členské státy zajistí X usilují o 45 %
- Komunitní energetika
- Obnovitelné zdroje v dopravě min 29 % na konečné spotřebě (čl. 25)
 - + snížení GHG do roku 2030 o 14,5 %
- Postupné vyřazování biopaliv I. generace

Cíl pro členské státy

Palmový olej -> mezinárodní obchod! -> problém s WTO?

Směrnice 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdroj

Problematika biomasy

- Biomasa (odpad) hierarchie nakládání s odpady podle Odpadové směrnice
- Výroba energie z biomasy by neměla poškozovat ŽP, klima a biologickou rozmanitost
- Hierarchie využití lesní biomasy v čl. 3 odst. 3

Režim podpory OZE

- Tržní prémie (klouzavá nebo pevná) směrnice 2009/28

Směrnice 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdroj

- Oblast pro zrychlené zavádění OZE (čl. 15c)
 - Tzv. Go-to zóny
 - Upřednostňovat zastavěná území a umělé útvary
 - Mimo Naturové oblasti + další specifické oblasti
 - Plány podléhají posouzení vlivu ještě před přijetím
 - Specifický povolovací postup se lhůtami

- Společenství pro OZE
 - Zákazníci vyrábějící elektřinu

Taxonomie

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic
 - Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2139, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852, pokud jde o stanovení technických screeningových kritérií pro určení toho, za jakých podmínek se hospodářská činnost kvalifikuje jako významně přispívající ke zmírňování změny klimatu nebo k přizpůsobování se změně klimatu, a toho, zda tato hospodářská činnost významně nepoškozuje některý z dalších environmentálních cílů
- Co to je?
 - Klasifikace udržitelných ekonomických aktivit
- Cílí na soukromý kapitál
 - Vodítko pro banky a další obdobné subjekty
- 6 cílů a 3 typy aktivit (nízkouhlíkové, přechodné a podpůrné)

- Dočasně se považuje za nízkouhlíkovou aktivitu i jaderná energie a zemní plyn (aktivity s emisemi nižší než 250g_{eq} CO₂/kWh Nařízení Komise 2021/2139

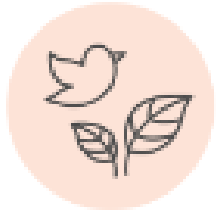
6 CÍLŮ TAXONOMIE

Zmírňování
změny klimatu

Přizpůsobování
se změně klimatu

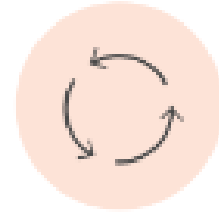
Ochrana a obnova
biodiverzity
a ekosystémů

Udržitelné využívání
a ochrana **vodních**
a mořských zdrojů

Prevence
a omezování
znečištění

Přechod
na **oběhové**
hospodářství

Český právní rámec

Právní rámec

Koncepční nástroje

- Strategický rámec Česká republika 2030
- Národní plán obnovy
- Státní energetická koncepce
- Surovinová politika
- Dopravní politika České republiky
- Státní politika ŽP
- Politika ochrany klimatu v ČR
- Adaptační strategie

Vnitrostátní plán
v oblasti energetiky
a klimatu

+ asi 1523586 dalších
různých koncepčních
dokumentů

Právní rámec – přehled

Klima + energetika: národní

- Čl. 7 Ústavy + čl. 35 Listiny
- Z.č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

- Sektorové právní předpisy viz PŽP
- Z.č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší

- Z.č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivu na ŽP
- Z. č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci
- Z.č. 283/2021 Sb., stavební zákon
- Z.č. 148/2023 Sb., o jednotném environmentálním stanovisku

Právní rámec – přehled

- Klima + energetika: národní
 - Z. č. 458/2000 Sb., energetický zákon
 - Z. č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií
 - Z. č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie
 - Z. č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů
- + kvanta prováděcích právních předpisů

Hospodaření s energií

Č. 406/2000 Sb.

- Státní energetická koncepce
- Územní energetická koncepce
- Energetická náročnost budov
- Energetické štítky
- Ekodesign

PRŮKAZ ENERGETICKÉ NÁROČNOSTI BUDOVY				
Typ budovy, místní označení Adresa budovy Celková podlahová plocha:	Hodnocení budovy			
	stávající stav		po realizaci doporučení	
			B	
	C			
	D			
	E			
	F			
	G			
	Měrná vypočtená roční spotřeba energie v kWh/m ² rok	XY		XY
Celková vypočtená roční dodaná energie v GJ	XY		XY	
Podíl dodané energie připadající na:				
Vytápění	Chlazení	Větrání	Teplá voda	Osvětlení
%	%	%	%	%
Doba platnosti průkazu				
Průkaz vypracoval		Jméno a příjmení Osvědčení č.		

O podporovaných zdrojích energie

Č. 165/2012 Sb.

- Formy podpor: zelený bonus, aukční bonus, výkupní cena
 - Pouze jedna forma na výrobu
 - Výkupní cena pro provozovny spuštěné do 31.12.2021
- Odvod z elektřiny dle § 14 a násl. (tzv. solární daň)
 - Pouze pro zařízení spuštěné od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2010.
 - Pl. ÚS 17/11 -> II. ÚS 2216/14 -> I. ÚS 1434/17
Právní jistota (ochrana investic) x neměnnost právní úpravy
- Částečně hradí i spotřebitelé (součástí ceny od distributora)
- § 47e povinnost provozovatele dobíjecí stanice mít určitý podíl OZE

Energetický regulační úřad má při stanovení výše výkupních cen a zelených bonusů jistou míru správního uvážení, která však nesmí být zneužita, a musí v konečném důsledku zajistit naplnění zákonných záruk v podobě garance návratnosti a přiměřeného zisku nejpozději s koncem stanovených období. Zda k naplnění těchto zákonných záruk došlo, nebo nikoliv, přitom nelze posuzovat na základě cenového rozhodnutí pro jeden konkrétní rok, ale až v celém patnáctiletém období u požadavku na zajištění prosté návratnosti investice, resp. dvacetileté doby u požadavku přiměřeného zisku.

Nález ÚS Pl. ÚS 23/22

Princip právní jistoty nelze ztotožnit s požadavkem na absolutní neměnnost právní úpravy; ta podléhá mj. sociálně ekonomickým změnám, jimiž mohou být i nároky kladené na stabilitu státního rozpočtu. Zejména v případě, že zákonodárce poskytuje adresátům právní úpravy „pouhé“ beneficium, nemohou dotčené subjekty bez dalšího spoléhat na to, že postupem času zákonodárce jeho výši či existenci nepřehodnotí.

Nález ÚS Pl. ÚS 17/11

Energetický zákon

Č. 458/2000 Sb.

- Požadavky na výstavbu výroby elektřiny
- Obecně se vyžaduje licence při výrobě nad 50 kW
- Energetická společenství
 - Energetické společenství
 - Společenství pro obnovitelné zdroje

Dílčí rozdíly:

SOZ může investovat i do dalších zdrojů
SOZ nemůže být členem velký podnik
O SOZ můžou rozhodovat pouze osoby v blízkosti

Judikatura

OZE a památky

- Národní památkový ústav obecně umístování fotovoltaik neumožňuje/nedoporučuje

ALE

- Nález III.ÚS 709/19 ->...-> NSS6 As 266/2020 -> MS v Praze 6 A 205/2015-202

8.... S ohledem na závazný právní názor Ústavního soudu městský soud konstatoval, že plošným zákazem fotovoltaických a jiných solárních systémů na střechách staveb žalovaní [MMR a MK] nepřiměřeně zasáhli do práva žalobce na samosprávu, neboť nepřipustili umístění panelů ani tam, kde by nebyly běžně vidět z veřejných prostranství ani z volné krajiny, či nezvážili možnost jiného řešení, které by nebylo vnímáno jako rušivý pohledový element a zároveň by omezilo žalobcova práva v menší míře.

MS v Praze 6 A 205/2015-202

26. Jelikož žalovaný zodpověděl spornou otázku nesprávně, bylo třeba napadené rozhodnutí zrušit. V navazujícím správním řízení bude nezbytné, aby správní orgány podrobně řešily střet dvou právně chráněných zájmů – ochrany životního prostředí a ochrany památkového dědictví, tj. bude třeba s ohledem na konkrétní skutkové okolnosti případu poměřovat tyto dvě kolidující hodnoty a nalézt optimální vztah mezi nimi – jinak řečeno, aplikovat princip proporcionality.

27. Nelze tedy bez dalšího například uzavřít, že stavba fotovoltaické elektrárny bude vždy zcela automaticky převažovat nad ochranou památkové zóny a naopak. Pokaždé bude záležet na konkrétní situaci a konkrétním poměru „benefitu“ realizovaného záměru pro jeden veřejný zájem (např. ochranu životního prostředí) proti „újmě“ veřejnému zájmu jinému (ochraně architektonického dědictví).

Judikatura

OZE a ŽP

- Poměrování veřejných zájmů
- Např. NSS 2 As 207/2016

I. Co je veřejným zájmem, lze v praxi vysledovat zejména z politických a zákonodárných aktů legitimních orgánů, z politického diskursu či veřejného diskursu k nejrůznějším odborným otázkám. Ochrana životního prostředí je z tohoto pohledu v obecné rovině nepochybně veřejným zájmem.;

II. V rámci ochrany životního prostředí je za současného stavu politického a odborného diskursu považováno za žádoucí, jakkoli to může být z řady odborných (zejména ekonomických a ekologických) hledisek považováno za mimořádně sporné, podporovat výrobu elektrické energie z tzv. obnovitelných zdrojů. V současné době tedy existuje rámcová většinová politická shoda vyjádřená nejrůznějšími politickými i legislativními akty na světové, evropské i národní úrovni, že výroba energie z obnovitelných zdrojů směřuje k vyšší míře ochrany životního prostředí, a že je proto v zájmu celé společnosti, aby byly za přiměřených podmínek uskutečňovány záměry, které k ní přispívají.;

III. Stavbu větrných elektráren nelze a priori považovat za záměr naplňující veřejný zájem. Vždy bude záležet na konkrétní situaci a konkrétním poměru „nákladů“ a „výnosů“ takového záměru z pohledu střetu různých hodnot považovaných za veřejné zájmy, které si v daném konkrétním případě budou konkurovat.;

IV. „Náklady“ výstavby a provozu větrné elektrárny zasahujícími veřejné zájmy jsou zpravidla zejména zásah do krajinného rázu a „industrializace“ dané lokality postavením vizuálně výrazných technických zařízení, negativní zásahy spojené se samotnou stavbou a případným budováním navazující infrastruktury a riziko usmrcování ptáků točícími se rotory.

Judikatura

OZE a územní plánování (a střety zájmů)

- Základ NSS 7 Ao 2/2011-127
 - Navazující judikatura (např. NSS 1 As 301/2021)
- Větrné el. by měly být řešeny v ZÚR
- Pakliže je absolutní omezení na určitých místech musí existovat i vymezené plochy

Pro tuto jejich vlastnost – vliv na pohledový charakter krajiny, tj. na její estetickou stránku, projevující se ve velkém (často vícekilometrovém) okruhu okolo nich – je třeba takové stavby zásadně považovat za stavby nadmístního významu, a tedy za způsobilé předměty regulace v zásadách územního rozvoje

NSS 1 As 301/2021

*Z právní věty...*Kraj může v zásadách územního rozvoje stanovit pravidla, na základě nichž s přihlédnutím ke konkrétním podmínkám kraje (např. charakteru krajiny, hustotě osídlení, zastavěnosti a protknutí civilizačními vlivy apod.) budou hodnoceny stavební záměry z hlediska jejich dopadu na zákonem (zejm. § 18 stavebního zákona z roku 2006) chráněné hodnoty. **Vybočí však z mezí daných požadavkem subsidiarity a minimalizace zásahu do práv jednotlivců, pokud znemožní určitý legální typ ekonomické či stavební aktivity, který za srovnatelných podmínek jinde na území České republiky je běžně provozován a připuštěn.**

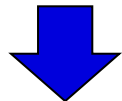
NSS 7 Ao 2/2011

Výstavba OZE

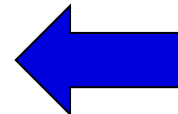
Plánovací fáze OZE

Územní plánování

- Problematika umístování v zastavěném a nezastavěném území
- § 10 odst. 1 – OZE jsou veřejnou technickou infrastrukturou

- § 122 odst. 1 OZE lze povolovat v nezastavěném území pakliže nejsou výslovně vyloučeny

Pozor na charakter území
§ 41

- Vztah k energetickému zákonu (definice výroby)
- Metodika MMR

Pozor na PÚR a
ÚRP

Realizační fáze OZE

- Posuzování vlivů č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivu na ŽP
 - Příloha č. 1
 - Bod 4 – Zařízení ke spalování paliv s tepelným výkonem od stanoveného limitu.
 - Bod 5 – Průmyslová zařízení k výrobě elektrické energie, páry nebo teplé vody o výkonu od stanoveného limitu
 - Bod 6 – vodní elektrárny od 10 MW
 - Bod 7 – Větrné elektrárny od 50 m za splnění dalších podmínek (počet/umístění)
 - Bod 14 – Hlubinné geotermální vrty od 200m
 - Bod 56 – Zařízení k odstraňování nebo využívání ostatních odpadů s kapacitou od stanoveného limitu
 - Bod 58 – Zařízení k odstraňování nebo zpracování vedlejších produktů živočišného původu a odpadů živočišného původu

Realizační fáze

- Č. 283/2021 Sb., požadavky na stavby, DESU
- Č. 458/2000 Sb., výstavba výrobní elektrárny

Realizační a provozovací fáze OZE

- Správní akty dle různých zákonů
- Č. 76/2002 Sb., integrovaná prevence (zejména využití odpadů)
- Č. 114/1992 Sb., Naturové posuzování, biologické hodnocení, výjimky ze zvláště chráněné přírody
- Č. 289/1995 Sb., vliv na les
- Č. 334/1992 Sb., zábor ZPF
- Č. 254/2001 Sb., nakládání s vodami
- Č. 201/2012 Sb., emise látek
- Č. 541/2020 Sb., nakládání s odpady

Think globally, act locally.

Děkuji za pozornost!

Jiri.Vodicka@law.muni.cz

Zdroje

- Fakta o klimatu
 - Mají i [podcast!](#)
- Green Deal HN ([podcast](#))
- Gates, B. – Jak zabránit klimatické katastrofě: Řešení, která máme, a průlomů, které potřebujeme
- Thunberg, G. – Kniha o klimatu